

Edunajamisen pääviestit

Osaava työvoima – Lappi tarvitsee tekijöitä ja joustavia ratkaisuja

- Lappi haluaa **pilottialueeksi** työvoiman saatavuutta parantaviin kokeiluihin (esim. kaksoiskuntalaisuus, opintolainan hyvitysmalli).
- **Liikkuvuuden tukeminen** (liikkuvuusavustukset, työasuntovähennys).
- **Maahanmuuttoprosessien nopeutus ja sujuvoittaminen** sekä kotoutumisen vahvistaminen.
- **Kuntarahoituksen turvaaminen** (valtionosuusuudistus, voimalaitosten kiinteistöveron säilyminen).
- **Koulutusrahoituksen ennakoitavuus ja riittävyys** kaikilla koulutusasteilla.
- **Rajaesteiden systemaattinen purku** erityisesti työvoiman liikkuvuuden ja koulutuksen osalta.
- **Pohjoisen asunto-ohjelman edistäminen**, matkailuveropilotti ja Leader-rahoituksen turvaaminen.
- EU/ETA-alueen ulkopuolisten toisen asteen opiskelijoiden **lukuvuosimaksun poistaminen**.

Pääviesti:

📖 *Lappi tarvitsee ennakoitavaa koulutusrahoitusta, sujuvia maahanmuuttoprosesseja ja joustavia työvoimapolitiittisia ratkaisuja turvatakseen osaajatarpeen.*

2. Puhdas siirtymä, luvitus ja maakuntakaavoitus – oikeudenmukainen vihreä siirtymä pohjoiseen

- Puhdas siirtymä tulee toteuttaa **oikeudenmukaisesti Lapin arktiset olosuhteet ja pitkät välimatkat huomioiden**.
- Metsäpolitiikan on tunnistettava **Lapin erityispiirteet**, valtion metsien laajuus ja kattava suojeluverkosto.
- **Metsäerän laskentamallin uudistaminen**: nykyinen malli ei huomioi Lapin erityisolosuhteita (suojelualueet, valtion metsien suuri määrä).
- **Kiertotalouden ja kaivannaisalan investointeja** jarruttavien esteiden purkaminen (lupamääräajat, valitusoikeuden rajauksia, viranomaisyhteistyö).
- **Uudet energiaratkaisut**: tuotot jäävät paikalliselle tasolle, energian hinta pysyy kohtuullisena harvaanasutuilla alueilla, rajat ylittävän energiasirron kehittäminen.
- **Kantaverkon kehittäminen** ja tuulivoiman yhteensovittaminen puolustusvoimien valvonnan kanssa.

Pääviesti:

📖 *Puhdas siirtymä tarvitsee Lapissa oikeudenmukaisia ratkaisuja, sujuvia lupaprosesseja ja vahvoja investointeja energia- ja kaavoitusratkaisuihin.*

3. Lapin logistinen kilpailukyky – Saavutettavuus ja infrastruktuuri turvaavat elinvoimaa

- Valtatie 5 (Kemijärvi–Sodankylä) osaksi **TEN-T kattavaa verkkoa**.
- Perusparannukset teille VT4, VT5, VT21 ja KT82 sekä alempiasteiselle tieverkolle.
- Seututie 955 (Kittilä–Inari) nostettava korkeampaan tieluokkaan.
- **Kaikkien Lapin lentoasemien** toiminnan turvaaminen.
- **Liityntäliikenteen** varmistaminen lentokentiltä ja asemilta matkailu- ja kuntakeskuksiin.
- Kemijärvi–Salla-radan peruskorjaus ja suunnittelu.
- Laajakaistarakentamisen rahoituksen turvaaminen.
- Raskaan liikenteen **tienkäyttömaksun (vinjetti)** käyttöönotto.

Pääviesti:

☞ *Lapin yritysten, asukkaiden ja matkailun kilpailukyky edellyttää toimivia tie-, raide-, lento- ja tietoliikenneyhteyksiä.*

4. Saamelaisasiat – Saamen kieli, kulttuuri ja palvelut turvattava

- **Saamelaiselinkeinorahaston** perustaminen.
- Saamelaisten kotiseutualueen elinvoimaisuuden vahvistaminen.
- **Saamenkielisten palveluiden** saatavuuden ja digitaalisten oppimisympäristöjen parantaminen.
- **Saamen kielilain 31 §:n avustustason palauttaminen.**
- Saamelaisten historiasta ja kulttuurista tuotettavan **oppimateriaalin lisääminen.**
- Saamenkielisen nuorisotyön vahvistaminen.
- **Saamelaisten osallistumisen** turvaaminen EU-päätöksenteossa.

Pääviesti:

☞ *Saamelaisten kieleen, kulttuuriin ja palveluihin liittyvät oikeudet ja resurssit on turvattava kestävällä ja pitkäjänteisellä tavalla.*

5. Huoltovarmuus – Pohjoinen vahvistaa Suomen kriisinkestävyyttä

- Tiestön parannukset (VT21, VT4, VT5, KT82, ST955) osana **Military Mobility** -tarpeita.
- Suomen–Ruotsin–Norjan yhteisten runkoverkkoyhteyksien kehittäminen.
- **Liikenne12-ohjelman kriteerien** päivittäminen huomioimaan strategiset ja huoltovarmuushankkeet.
- Alueellisen huoltovarmuuden vahvistaminen (elinkeinot, osaaminen, infrastruktuuri).
- Kemin Ajoksen ja Tornion Röyttän satamien saamisen edistäminen **TEN-T ydinverkkoon**, uusien jäänmurtajien sijoittaminen Ajokseen.
- Tornio–Muoniojoen siltojen kunnostus.
- Hyvinvointialueen rahoituksen oikeudenmukaistaminen Lapin erityispiirteisiin nähden.
- **Rail Nordican** ja eurooppalaisen raidelevyden jatkokehittäminen Tornion Röyttän satamasta Kolariin ja Kemin Ajoksen satamasta Rovaniemen kautta Kemijärvelle.

Pääviesti:

☞ *Lapin liikenne-, energia- ja palveluverkkojen kehittäminen on koko Suomen huoltovarmuuden ja kriisinsietokyvyn perusta.*

Yhteenveto:

1. **Lappi tarvitsee osaajia ja joustavia ratkaisuja**, jotta työvoiman saatavuus ja koulutus pysyvät pitkällä aikavälillä kestävällä tasolla.
2. **Saavutettavuus, puhdas siirtymä ja infrastruktuuri** on toteutettava niin, että ne tukevat pohjoisen elinkeinoja, energiahuoltoa ja huoltovarmuutta.
3. **Saamelaisten oikeudet, kulttuuri ja palvelut** turvataan pitkäjänteisillä ja riittävästi resursoituilla toimilla.